

Brüsszel, 2026. július 3.
(OR. en)

11118/26

ECOFIN 908
UEM 312
SOC 437
EMPL 239
COMPET 852
ENV 828
EDUC 294
ENER 450
JAI 888
GENDER 125
JEUN 168
SAN 526
ECB
EIB

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	A TANÁCS AJÁNLÁSA Észtország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2026) 206 final bizottsági javaslaton alapuló fenti tanácsi ajánlástervezet több tanácsi bizottság által módosított és jóváhagyott, és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság által véglegesített szövegét.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Észtország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

mivel:

- (1) Az (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (a továbbiakban: EUMSZ) meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában.
- (2) A Bizottság 2026. november 25-én véleményt fogadott el Észtország 2025. évi költségvetésiterv-javaslatáról. A Bizottság ugyanezen a napon az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2026. évi jelentést, amelyben Észtországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást², az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2026. április 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást³, 2026. március 9-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést és a humán tőkéről szóló ajánlást.

² HL C, C/2026/2434, 2026.4.28., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

³ HL C, C/2026/2434, 2026.4.28., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az Unió globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű három transzformatív tényezőt határoz meg a fenntartható gazdasági növekedés kulcsfontosságú pilléréként: innováció, dekarbonizáció és versenyképesség, biztonság. A versenyképességi iránytű – a közzététele óta – információforrásként szolgál az európai szemeszter keretében végzett munkához, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon az EU stratégiai céljaival, és olyan egységes megközelítést alkot a gazdasági kormányzást illetően, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.
- (4) 2026-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF)⁴ végrehajtásával párhuzamosan valósul meg, amely immár az utolsó szakaszába lépett. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a kohéziós politikai forrásokkal együtt kulcsfontosságúak az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervekkel szemben elvárás volt, hogy hatékonyan kezeljék a legutóbbi ciklus során kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét, és az európai kohéziós politika keretében finanszírozott programoknak is figyelembe kellett venniük az országspecifikus ajánlásokat. Az RRF végének közeledtével továbbra is alapvető fontosságú, hogy a tagállamok fenntartsák az RRF keretében támogatott és végrehajtott reformokat és beruházásokat, valamint építsenek azokra; ez mindenekelőtt azon reformokra és beruházásokra vonatkozik, amelyek hozzájárulnak az országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások kezeléséhez.
- (5) A Bizottság 2026. június 3-án közzétette az Észtországra vonatkozó 2026. évi országjelentést. Ebben értékelte a 2025. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Észtország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Észtország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította az Észtország előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Észtország milyen eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) A Tanács 2025. január 21-én a Bizottság értékelése és ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben jóváhagyta Észtország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét⁵. A terv a 2025–2028-as időszakot fedi le, és négy évre elosztott költségvetési kiigazítást irányoz elő. A Tanács a nettó kiadások maximális növekedési rátáira vonatkozóan a következő ajánlást tette: 2025-ben 7,1 %, 2026-ban 5,1 %, 2027-ben 3,6 %, 2028-ban pedig 3,2 %. Ez a 2023-as referenciaévhez viszonyítva a következő maximális kumulatív növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 9,2 %, 2026-ban 14,8 %, 2027-ben 18,9 %, 2028-ban pedig 22,6 %.
- (7) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A Bizottság felkérte a tagállamokat arra, hogy összehangoltan aktiválják a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezését a védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében⁶, és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. Észtország kérése nyomán a Tanács 2025. július 8-án a Bizottság ajánlása alapján ajánlást fogadott el, amelyben engedélyezte Észtország számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáitól⁷. A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása által érintett időszak (2025–2028) lehetővé teszi Észtország számára, hogy felülvizsgálja a kormányzati kiadások prioritási sorrendjét vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemelése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.

⁵ A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Észtország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C/2025/652, 2025.2.10., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/655/oj>).

⁶ A Bizottság közleménye – A megnövekedett védelmi kiadások kezelése a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében, Brüsszel, 2025.3.19., C(2025) 2000 final.

⁷ A Tanács ajánlása (2025. július 8.) a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától való eltérés Észtország számára történő engedélyezéséről (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása), (HL C, C/2025/3970, 2025.8.20., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3970/oj>).

- (8) Észtország 2026. április 30-án benyújtotta az elért eredményekről szóló, 2026. évi éves jelentését⁸, amely a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátájának betartását, valamint az európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban megjelölt fő kihívásokra reagáló reformok és beruházások végrehajtását taglalja. Észtországnak az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépülnek.
- (9) A reál-GDP 2025-ben 0,6 %-kal nőtt, a HICP-infláció pedig 4,8 % volt. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2026-ban 1,6 %-kal, 2027-ben pedig 1,7 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2026-ban 4,4 %, 2027-ben pedig 2,9 % lesz.
- (10) Az Eurostat által szolgáltatott adatok alapján⁹ Észtország GDP-arányos államháztartási hiánya a 2024. évi 1,1 %-ról 2025-ben 2,0 %-ra csökkent. A hiány 2025. évi növekedése főként az erősebb kiadási dinamikát tükrözi, különös tekintettel a nagy infrastrukturális projektekre, például a Rail Balticára irányuló közberuházásokra. Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026 tavaszi előrejelzése szerint 2026-ban a GDP 4,5 %-ának, 2027-ben a GDP 4,8 %-ának megfelelő költségvetési hiány valószínűsíthető. A hiány 2026. évi növekedése főként a bevételek csökkenését tükrözi, amely különösen a személyi jövedelemadó reformjának (áttérés az egyetemes adómentességi rendszerre) és a kiadások növekedésének tudható be, főként a GDP 5 %-át elérő védelmi kiadások, valamint a beruházási projektek (például a Rail Baltica) miatt. A hiány 2027. évi növekedése főként a gyengébb bevételi dinamikának tudható be.

⁸ Az elért eredményekről szóló 2026. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

⁹ Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

- (11) A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal¹⁰ 2025-ben restriktív volt, a GDP 0,5 %-ának megfelelő mértékben. Az előrejelzés szerint 2026-ban a GDP 2,8 %-ának megfelelő mértékben expanzív lesz, 2027-ben pedig a GDP 0,3 %-ának megfelelő mértékben restriktív.
- (12) Az Eurostat által szolgáltatott adatok alapján¹¹ Észtország GDP-arányos államadóssága a 2024 végi 23,5 %-ról 2025 végére 24,1 %-ra nőtt. Az adóssággráta 2025. évi növekedése főként a várható költségvetési hiányt tükrözi. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a GDP-arányos államadósság 2026 végére 26,9 %-ra, 2027 végére pedig 30,5 %-ra fog növekedni. A 2026-os és 2027-es növekedés főként a magas és tartós költségvetési hiánynak, valamint a 2027-es pozitív SFA-tételeknek betudható.
- (13) Az Eurostat adatai alapján Észtország védelemre fordított államháztartási kiadásai 2025-ben összesen a GDP 4,2 %-át tették ki, ami a 2021-es referenciaévhez képest GDP-arányosan 2,1 százalékpontos növekedést jelent. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint ezek a kiadások 2026-ban a GDP 5,0 %-át teszik ki, ami 2021-hez képest GDP-arányosan 3,0 százalékpontos növekedésnek felel meg¹².

¹⁰ A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma. Mind a nemzeti finanszírozású, mind az uniós költségvetésből finanszírozott költségvetési politikákból eredő gazdasági impulzus értékelésére irányul. A költségvetési irányvonal a következők különbözeteként mérhető: i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat azonban tartalmazó elsődleges kiadások változása.

¹¹ Eurostat – Euromutatók, 2026.4.22.

¹² A védelmi kiadások NATO szerinti fogalom meghatározása eltér a COFOG szerinti fogalom meghatározástól. Továbbá eltérések fordulhatnak elő a kiadások – különösen a katonai felszerelésekkel kapcsolatos kiadások – elszámolásának időpontja következtében is, mivel a NATO-n belüli jelentéstétel nem a nemzeti számlák szabályait követi az elszámolás időpontja tekintetében.

- (14) Az Unió továbbra is szembesül az energiaellátási zavarok és a fokozott áringadozás kockázatával, amit tovább súlyosbítanak a globális olaj- és gázpiacokat érintő geopolitikai feszültségek. A 2022–2023-as energiaválság tapasztalatai azt mutatják, hogy a széles körű és nem célzott intézkedések jelentős költségvetési terhekkel járnak, valamint szociális és gazdasági szempontból nem hatékonyak. A közel-keleti háború 2026. februári kitörése óta Észtország költségvetési politikai intézkedéseket fogadott el a magas energiaárak által a háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt hatás enyhítése érdekében¹³. Nevezetesen 2026-ról 2027-re halasztotta az üzemanyagokra és a villamos energiára kivetett jövedéki adó mértékének emelését. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint az említett intézkedés költségvetési terhe 2026-ban várhatóan a GDP körülbelül 0,1 %-át teszi majd ki.
- (15) A Bizottság számításai alapján Észtországban a nettó kiadások 2025-ben 2,0 %-kal, 2024-ben és 2025-ben pedig kumulatíván 5,7 %-kal nőttek. A nettó kiadások 2025. évi növekedése elmarad az ajánlott maximális növekedési rátától. A 2024. és a 2025. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások kumulatív növekedési rátája is az ajánlott maximális növekedési ráta alatt marad.
- (16) A Bizottság számításai alapján Észtországban a nettó kiadások 2026-ban 12,0 %-kal nőnek, a 2024., a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva pedig kumulatíván 18,4 %-kal. A nettó kiadások előrejelzett növekedése 2026-ban meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, évesítve, GDP-arányosan 2,8 %-os eltérést eredményezve. A 2024., a 2025. és a 2026. évet együtt vizsgálva a nettó kiadások előrejelzett kumulatív növekedési rátája is meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, kumulatíván GDP-arányosan 1,5 %-os eltérést eredményezve. A várható eltérés azonban – a védelmi kiadásokra vonatkozó jelenlegi előrejelzések alapján – a nemzeti mentesítési rendelkezés nyújtotta mozgástéren belül van.

¹³ Ez a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzésének zárónapján (2026. május 4.) fennálló helyzetet tükrözi.

- (17) A Bizottság 2026. június 3-án az EUMSZ 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentést¹⁴ fogadott el. A jelentés a hiánykritérium tekintetében értékelte Észtország helyzetét, mivel az ország 2026. évi tervezett költségvetési hiánya meghaladja a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. A jelentés arra a következtetésre jutott, hogy az összes releváns tényezőt megfelelően figyelembe véve Észtország nem teljesítette a hiányra vonatkozó kritériumot. A Bizottság azonban úgy vélte, hogy nem indokolt a túlzotthiány-eljárás megindítása Észtország esetében, mivel a Tanács Észtország tekintetében aktiválta a nemzeti mentesítési rendelkezést, és a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése alapján a várható hiány referenciaértéket meghaladó mértéke 2026-ban teljes egészében a védelmi kiadások 2021 óta bekövetkezett növekedésének tudható be. Ennek fényében, valamint a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság által az EUMSZ 126. cikkének (4) bekezdésével összhangban készített vélemény mérlegelését követően a Bizottság nem tett javaslatot túlzotthiány-eljárás megindítására.
- (18) A megnövekedett biztonsági igények miatt Észtországban nőnek a védelmi kiadások: 2021-ben a GDP 2 %-át tették ki, 2025-re a GDP 4,2 %-ára nőttek, és 2026-tól kezdődően várhatóan meghaladják majd a GDP 5 %-át. Ezért fontos, hogy Észtország stabil bevételi forrásokat vagy kiadáscsökkentő eszközöket találjon, amelyek közép- és hosszú távon nem csupán a védelmi kiadási szükségletek, hanem valamennyi strukturális kiadási szükséglet finanszírozását is támogathatják, ideértve többek között az egészségügyi ellátást és a tartós ápolás-gondozást.

¹⁴ A Bizottság jelentése – Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés, 2026.6.3., COM(2026) 302 final.

- (19) Az államháztartási adóbevétel továbbra is négy százalékponttal elmarad az uniós átlagtól: 2024-ben a GDP 35,2 %-át tette ki, szemben az uniós 39,4 %-kal. 2024 óta számos intézkedést vezettek be a bevételek növelése érdekében: a héamértéket kétszer megemelték, amely így 2025-ben elérte a 24 %-ot; a személyi jövedelemadó és a társasági adó mértékét 22 %-ra emelték; az alkoholra, a dohányra és az energiára kivetett jövedéki adók 2027/28-ig évente emelkednek; 2025-ben pedig új gépjárműadót vezettek be. Jóllehet ezek a reformok hozzájárulnak a bevétel és az uniós átlag közötti különbség csökkentéséhez, ugyanakkor tovább növelik a munkát és a fogyasztást terhelő adóktól való függőséget, amely GDP-arányosan már jelenleg is meghaladja az uniós átlagot. Fennáll annak a kockázata is, hogy ezek az adók aránytalan terhet rónak az alacsonyabb jövedelmű csoportokra, és súlyosbítják a jövedelmi egyenlőtlenségeket. Előnyös lenne az adóalapot olyan adókkal kiszélesíteni, amelyek kevésbé károsak a növekedésre nézve. Ennek eszköze lehet például az eddig nem kellő mértékben kihasznált ingatlanadó. Az ingatlanadóból származó bevételek 2024-ben a GDP-nek csupán 0,3 %-át tették ki, ami jóval elmarad az 1,8 %-os uniós átlagtól. Ez azt tükrözi, hogy Észtország inkább a földterületek, semmint az ingatlanok adóztatására összpontosít. Az üresen álló lakóingatlanokra kivetett adó fokozatos bevezetése szélesítené az adóalapot, ugyanakkor pedig a lakáshiányt is enyhítené. Észtország jelentős erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy a teljesítményalapú költségvetés-tervezés keretében javítsa a kiadások hatékonyságát. Mindazonáltal a kiadási felülvizsgálatok, a hatékonyságnövelés és az erőforrások újraelosztása közötti kapcsolatot illetően lenne lehetőség a javításra. E kapcsolat megerősítése gyakoribb felülvizsgálatokat tenne szükségessé, továbbá annak biztosítását igényelné, hogy az azokból eredő megtakarítások egyértelműen tükröződjenek a költségvetésben, és a kiemelt területekre irányuljanak.

- (20) A helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus, érdemi és időben történő bevonása továbbra is alapvető fontosságú a széles körű szerepvállalás biztosításához és ezáltal az uniós finanszírozási eszközök sikeres végrehajtásához, valamint az európai szemeszter összefüggésében is.
- (21) Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA), az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) és a Kohéziós Alapból (KA) nyújtott támogatásokból finanszírozott kohéziós politikai programok észtországi végrehajtása mind a projektek kiválasztása, mind a kifizetések tekintetében az uniós átlagnál jobb ütemben halad. Fontos, hogy Észtország megőrizze a jelenlegi lendületet, ugyanakkor pedig maximalizálja a beruházások gyakorlati hatását. Észtország a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése érdekében. Mindazonáltal egyes területeken további megerősítésre lehet szükség, többek között a tartós területi egyenlőtlenségekkel, a gazdasági diverzifikációval és az igazságos átmenettel kapcsolatban. Bár a tényleges végrehajtás összességében jónak tekinthető, a regionális adatok korlátozott rendelkezésre állása kihívást jelent. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy az Észtország által a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálata során azonosított új beruházásokat – különös tekintettel azokra, amelyek a félidős felülvizsgálatról szóló rendeletben¹⁵ meghatározott öt prioritáshoz kapcsolódnak – gyorsan és hatékonyan valósítsák meg.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/1914 rendelete (2025. szeptember 18.) az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról.

- (22) Észtországban a tartós regionális egyenlőtlenségek akadályozzák a konvergenciát és a növekedést. A gazdasági tevékenység, a nagy értékű közszolgáltatások és a szakképzett munkaerő a fővárosi régióra koncentrálódnak. A távoli és vidéki régiók a ritkán lakott népességgel, a demográfiai hanyatlással, a konnektivitási problémákkal és az alapvető közszolgáltatásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos strukturális kihívásokkal szembesülnek. Észtország – mint az Unió keleti külső határán fekvő ország – további kihívásokkal néz szembe, amelyek akadályozzák gazdasági és társadalmi fejlődési kilátásait, miközben a meglévő strukturális kihívások súlyosbodnak. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja növeli a biztonsági nyomást, megzavarja a határokon átnyúló gazdasági tevékenységeket, csökkenti a beruházások vonzerejét, és tovább korlátozza a finanszírozáshoz való hozzáférést. Az embereket és a kritikus infrastruktúrát érintő biztonsági aggályok szükségessé teszik a polgári védelemben, a felkészültségben és a katonai mobilitásba történő beruházásokat, ami lehetőségeket teremthet a régiók gazdaságai számára, ugyanakkor további nyomást gyakorolhat a közszolgáltatások finanszírozására. A gazdasági diverzifikáció támogatása és a régió rezilienciájának megerősítése különösen fontos Ida-Viru megyében, amely az olajpala-alapú ipar fokozatos megszüntetésével jelentős ipari, gazdasági és társadalmi átalakuláson megy keresztül.
- (23) Észtország számos kihívással néz szembe a kutatás és az innováció, a finanszírozáshoz való hozzáférés, az épületek energiahatékonysága, a megújuló energia és az energiabiztonság, a fenntartható közlekedés, a munkaerő- és készségkínálat, valamint a szociális védelem terén.

- (24) Noha Észtország általános innovációs teljesítménye 2017 óta folyamatosan javul, az üzleti kutatásra és fejlesztésre (K+F) fordított kiadások GDP-arányosan továbbra is elmaradnak az uniós átlagtól. Ugyanakkor az üzleti K+F-hez nyújtott támogatás jelentősen nőtt: a közvetlen állami támogatás 2023-ban elérte a GDP 0,15 %-át, ami meghaladja az uniós átlagot. Ez többek között a következő új kezdeményezéseket foglalja magában: a nemzeti alkalmazott kutatóközpont, az alkalmazott kutatásra és technológiafejlesztésre irányuló TemTA program, a tudományos és az üzleti világ közötti együttműködés teljesítményalapú ösztönzői, valamint a szellemi tulajdon kezelésének és a technológiatranszfernek a megerősítését célzó intézkedések. A szabadalmaztatás azonban visszaesett, továbbá a kutatás és az üzleti szféra közötti együttműködés továbbra is korlátozott, ami azt jelzi, hogy a K+I-be történő közberuházások nyújtotta lehetőségeket még nem használják ki kellőképpen. Az innovációs támogatás és a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) érintő szélesebb körű támogatási kezdeményezések közötti széttagoltság csökkenti a szakpolitikai hatékonyságot, és kedvezőtlenül hat a kutatás piaci eredményekké alakítására. E hiányosságok kezelése – többek között integráltabb támogatási keretek, valamint az alkalmazott kutatásba és a nagy hatású területekbe, például a mesterséges intelligenciába történő folyamatos beruházások biztosítása révén – hozzájárulna az innováció kereskedelmi hasznosításának megtámogatásához.

- (25) A finanszírozás rendelkezésre állása az észt vállalkozások 19 %-a számára jelent komoly beruházási akadályt; a finanszírozásban korlátozott vállalkozások aránya jelentősen meghaladja az uniós átlagot. Az észt vállalkozások nagymértékben támaszkodnak a belső finanszírozásra, ami olyan strukturális jellemzőket tükröz, mint például az adórendszer, a kkv-k elterjedtsége és a szerény intézményi befektetői bázis. A kkv-k forráshoz jutása terén tartósan fennálló hiányosságok továbbra is visszafogják az innovációt, a kutatás kereskedelmi hasznosítását és az erőforrás-hatékony technológiák elterjedését. Bár a balti tőkepiaci infrastruktúra 2017 óta tartó integrációja, valamint a nemzeti és szupranacionális intézmények által nyújtott támogatás hozzájárult a tőkepiac, a magántőke és a kockázati tőke fejlődéséhez, továbbra is finanszírozási korlátok állnak fenn, amelyeket tovább súlyosbított a 2021. évi nyugdíjreform, amely csökkentette a belföldi tőkepiacok méretét és az intézményi beruházásokat. Bár az olyan eszközök, mint a befektetésiszámla-rendszer, a célzott garanciarendszerek és az új finanszírozási megállapodások – különösen az Európai Beruházási Alappal – kiterjesztették a finanszírozáshoz való hozzáférést, a kereslet továbbra is meghaladja a kínálatot, amit az is mutat, hogy a regionális támogatási felhívásoknál az érdeklődők száma gyorsan túllépi a keretet. Ha Észtország javítaná a finanszírozáshoz való hozzáférést – különösen a nagyobb városközpontokon kívül található kkv-k esetében, többek között célzott garanciákkal, valamint integráltabb innovációs és vállalkozástámogatási kerettel – , azzal elősegítené a beruházások mozgósítását, támogatná a léptékváltást, és felgyorsítaná az innovatív és erőforrás-hatékony technológiák bevezetését.

- (26) Az ország energiafelhasználásának 46,1 %-át az épületek energiafelhasználása teszi ki; ehhez hozzá kell tenni, hogy Észtországban 2019 és 2024 között megtorpant a lakóépületek végsőenergia-fogyasztásának javulása. A lakásállomány alacsony energiahatékonysága azt eredményezi, hogy a fűtési költségek a rendelkezésre álló jövedelmek nagy részét felemésztik, ami a veszélyeztetett csoportokat érinti különösen súlyosan. A pénzügyi eszközök rendelkezésre állásának növelése – a vissza nem térítendő támogatáson alapuló támogatási rendszereken túlmenően – a felújított lakások alacsonyabb fűtési költségeinek eredményeként előmozdíthatja a lakhatás dekarbonizációját és megfizethetőségét. A dekarbonizált és energiahatékony épületállomány felé vezető egyértelmű útvonal kialakítása hozzá fog járulni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás szükségességének kezeléséhez és a válságokkal szembeni általános reziliencia növeléséhez is.
- (27) Észtország energiaszerkezetében jelentős elmozdulás következett be: a 2023. évi 35 %-ról 2024-re 40 %-ra emelkedett a megújuló energiaforrások aránya. Bár fontos tény, hogy az olajpala energiaszerkezetben való részesedése a 2023. évi 30 %-ról 2024-re 25 %-ra csökkent, továbbra is a belföldi forrásból származó olajpala Észtország fő energiaforrása, ami akadályozza a zöld átállást. Bár a napközbeni árak az elmúlt években csökkentek a napenergia villamosenergia-szerkezetben való egyre nagyobb mértékű térnyerése miatt (2025-ben a nettó villamosenergia-termelésben a megújuló energiaforrások aránya 67,9 % volt, ami az egyik legmagasabb az Unióban), Észtország a magas kereslettel jellemzett időszakokban továbbra is kiszolgáltató a súlyos áremelkedésekkel szemben. Bár Észtország villamosenergia-hálózatát 2025 februárjában sikeresen szinkronizálták az uniós hálózattal, más szinkronizálási projektek – a különösen a Lettországot és Finnországot érintők – esetében még várat magára a lezárás, amely támogatja majd az átállást és fokozza az energiabiztonságot. Bár Észtország első nagyszabású akkumulátoros energiatároló rendszere 2025-ben megkezdte működését, az ország energetikai rugalmasságának növeléséhez mindenképpen több ilyen rendszer kiépítésére van szükség. Folytatni kell a kritikus energetikai infrastruktúrák rezilienciájának megerősítésére irányuló munkát, különösen a kiberbiztonság és az infrastruktúra felügyelete terén.

- (28) Észtországban az erőforrás-termelékenységet visszafogja az erőforrás-igényes iparágak előtérbe helyezése és az olajpalától való jelentős függés (2023-ban Észtországban a bruttó rendelkezésre álló energia 52,5 %-a származott az olajpalából). 2024-ben Észtország felhasznált anyagkilogrammonként csupán 1,15 EUR-t termelt, szemben a 2,99 EUR uniós átlaggal. A bruttó hazai termék (GDP) és a hazai anyagfelhasználás (DMC) hányadosával mért erőforrás-termelékenységet illetően Észtország továbbra is a legrosszabbul teljesítők közé tartozik az Unión belül, és enyhén romló tendenciát mutat – az indexérték 2023-ban 127,7 volt, 2024-ben pedig 124,7. Az erőforrás-termelékenység fokozása érdekében Észtországnak el kell mozdulnia az olajpalától, továbbra is támogatnia kell a bioalapú innovációt annak érdekében, hogy az erőforrásokat nagyobb értékű alkalmazásokká alakítsa át, valamint fejlesztenie kell és el kell terjesztenie az erőforrás-hatékony technológiákat, és javítania kell a körforgásos jelleget, ami jelentős beruházásokat igényel.
- (29) Észtország közlekedési ágazata továbbra is nagy üvegházhatásúgáz-kibocsátó. 2024-ben Észtországban a közös kötelezettségvállalási rendelet hatálya alá tartozó kibocsátások 48 %-a közúti közlekedésből származott, ami 2005 óta 27 %-os növekedést jelent. Ez annak tudható be, hogy Észtország gépjárműflottája a legrégebbi az Unióban, és a gépjármű-tulajdonlási arány meghaladja az uniós átlagot. Ennek kezelése és a 2021 és 2035 közötti időszakra vonatkozó közlekedési és mobilitási fejlesztési tervének végrehajtása érdekében Észtországnak intézkedéseket kell végrehajtania a fenntartható tömegközlekedés használatára való átállás ösztönzése érdekében. E célból alapvető fontosságú az integrált megoldások felé való elmozdulás támogatása, valamint a multimodális kapcsolatok és az utasoknak nyújtott szolgáltatások javítása, csakúgy, mint a vasút további villamosítása és a Rail Baltica befejezése. Észtország közlekedési infrastruktúrája sérülékeny az éghajlatváltozás hatásaival szemben, amit az ágazatba történő új beruházások tervezésekor figyelembe kell venni.
- (30) Tekintettel arra, hogy a humán tőke döntő szerepet játszik az Unió versenyképességének és stratégiai autonómiájának fokozásában, a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy a tagállamok hozzanak intézkedéseket azoknak a humán tőkével kapcsolatos strukturális kihívásoknak a készségek, valamint az oktatás és a képzés területén való sürgős kezelése érdekében, amelyek akadályozzák a versenyképességet. Az Észtországnak címzett 2026. évi országspecifikus ajánlások hozzájárulhatnak az Európai Unióban a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásához.

- (31) Észtország továbbra is kihívásokkal néz szembe a készségkínálat megerősítése és a munkaerőpiacra való belépés javítása terén. A korai iskolaelhagyás (2025-ben 10 % feletti arány) továbbra is rontja az iskolázottsági szintet, miközben az ifjúsági munkanélküliség szintje (2025-ben 20 % felett) és a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok magas aránya (2025-ben 11,2 %) arra enged következtetni, hogy továbbra is nehézségekkel jár az iskolából a munka világába való átmenet. A 18–24 éves korosztály különösen ki van téve a dolgozói szegénységnek. A szakképzés és a felsőoktatás fontos szerepet játszik a növekvő, nagy munkaerő-keresletet támasztó ágazatokat kiszolgáló továbbképzésében. A szakképzés azonban összességében továbbra sem eléggé vonzó, miközben a felsőoktatásban hiány van a diplomásokból az olyan kulcsfontosságú területeken, mint a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika. A továbbképzéshez és átképzéshez való hozzáférés terén az életkortól, a társadalmi-gazdasági háttértől és az oktatási szinttől függően fennálló jelentős különbségek továbbra is korlátozzák a készségbázist, különösen a magasabb hozzáadott értéket képviselő tevékenységekre átváltozó régiókban. Az iskolák egyre változatosabb hallgatói igényekkel szembesülnek, beleértve a további tanulási támogatás iránti növekvő igényt is, miközben a jelentős tanárhiány – különösen a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén és az észt mint második nyelv esetében – kockázatot jelent az oktatás minőségére nézve, és a vidéki területeken különösen súlyos. Bár a digitális készségek nagyjából összhangban vannak az uniós átlaggal, Észtország még nem érte el a 80 %-os uniós célt, és sok munkavállaló még mindig nem rendelkezik megfelelő IKT- és szoftverképeszségekkel, miközben a mesterségesintelligencia-kompetenciák és a digitális kompetenciák iránti kereslet várhatóan növekedni fog. A zöld átállás szempontjából releváns készségek szintén szűkösek, mivel jelenleg még nem érzékelhetők a közelmúltbeli intézkedések (többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében támogatott intézkedések) hatásai. Az oktatásból a munka világába való átmenet támogatása, a célzott továbbképzési és átképzési kezdeményezések kiterjesztése (beleértve az alacsony képzettségű és idősebb felnőttek elérését is), valamint a fiatalok korai munkaerőpiaci integrációjának támogatása hozzájárulna a foglalkoztatási eredmények javításához. A kollektív tárgyalások általi lefedettség, valamint a szakszervezet tagok és az összes munkavállaló számának aránya az Unióban a legalacsonyabbak között van, és a háromoldalú szociális párbeszéd az elmúlt években gyengült. A szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások – többek között háromoldalú szerepvállalás révén történő – fokozása hozzájárulhat e kihívások kezeléséhez.

- (32) Az alacsony szociális kiadások és a szociális védelem lefedettségében tapasztalható hiányosságok hozzájárulnak ahhoz, hogy a veszélyeztetett csoportok nagy mértékben ki vannak téve a szegénység kockázatának. A minimumjövedelem-támogatás továbbra is viszonylag alacsony, míg a szociális ellátásokra fordított összes kiadás az uniós átlag alatt marad (2024-ben a GDP 17,8 %-a volt, szemben a 27,3 %-os uniós átlaggal), ami korlátozza a szociális transzferek szegénységet enyhítő hatását. A fogyatékossgal élő személyek – köztük a foglalkoztatottak – lényegesen nagyobb szegénységi kockázattal szembesülnek, mint az általános népesség (a fogyatékossgal élő munkaképes korú népesség körében arányuk 32,5 %, szemben a fogyatékossgal nem rendelkezők körében mért 15 %-kal), ami részben a rokkantsági ellátás viszonylag alacsony szintjét mutatja. Az egyszülős háztartások különösen ki vannak téve a szegénységnek és a lakhatási költségek okozta nyomásnak is. A szociálislakás-állomány korlátozottsága és a lakhatás megfizethetőségével kapcsolatos kihívások tovább súlyosbítják a szegénység kockázatát, különösen a veszélyeztetett csoportok körében. Bár Észtországnak a 2025 és 2035 közötti időszakra vonatkozóan tervezett lakhatási politikája pozitív lépésnek tekinthető, nyomon kell követni a végrehajtását a lakhatás megfizethetőségére gyakorolt hatásának értékelése érdekében. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás rendszerének reformja a megélhetési költségeket fedező ellátás megfelelőségének és hatékonyságának javítását célozza, de mivel ezek a reformok még korai szakaszban vannak, hatásuk még nem érzékelhető. A közelmúltbeli reformok ellenére Észtországban továbbra is kihívást jelent a nyugdíjak megfelelősége, és az idősök körében a szegénység kockázata továbbra is a legmagasabbak között van az Unióban. A kockázatok különösen magasak az egyedül élő nők és az idősök esetében; ez utóbbiak körében a legmagasabb a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata az Unióban. Ez összefügg a hosszabb várható élettartammal, a háztartások összetételével és a hozzátartozói nyugellátás korlátozott lefedettségével, aminek következtében nagy a száma azoknak az egyedül élő idősebb nőknek, akik viszonylag alacsony jövedelemmel rendelkeznek. Az ellátások megfelelőségének megerősítése és a szociális védelemhez való hozzáférés bővítése, valamint a kiegészítő nyugdíjpillérekben való részvétel javítása csökkentheti a szegénység kockázatát.

- (33) Észtország továbbra is kihívásokkal néz szembe az egészségügyi ellátáshoz és a tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés és azok megfizethetősége terén, különösen a főbb városi központokon kívüli régiókban és a veszélyeztetett csoportok körében. Bár Észtország reformokat és beruházásokat hajtott végre az egészségügyi munkaerőhiány kezelése, az alapellátás és a kórházi hálózat megerősítése, valamint az egészségügyi ellátás és a szociális szolgáltatások integrációjának előmozdítása érdekében, a hozzáférés továbbra is kihívást jelent. Az egészségügyre és a tartós ápolás-gondozásra fordított közkiadások jóval az uniós átlag alatt vannak, ami hozzájárul ahhoz, hogy jelentős mértékűek a kielégítetlen szükségletek, hogy az igénybe vevő általi közvetlen fizetések szintje magas és hogy a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások – különösen az otthoni ápolás-gondozás – csak korlátozottan elérhető, ami azt jelenti, hogy az érintettek továbbra is az informális gondozásra támaszkodnak, ez pedig aránytalanul érinti az alacsonyabb jövedelmű csoportokat, és növeli a szegénység kockázatát a gondozásra szorulóknak körében. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés a minőségre vonatkozó iránymutatások ellenére is jelentősen eltér az egyes települések között, az egyre hosszabb várólisták pedig tovább korlátozzák a hozzáférést. Észtországban továbbra is jelentős egyenlőtlenségek tapasztalhatók a várható élettartam és az egészségben eltöltött életevek tekintetében, mely egyenlőtlenségek szorosan összefüggenek a társadalmi-gazdasági státusszal, az oktatással, a jövedelemmel és a lakóhellyel. A jelenlegi társadalombiztosítási modell pénzügyileg hosszú távon nem fenntartható, mivel az előrejelzések szerint az előregedés, a növekvő kereslet és a munkaerőpiaci változások következtében a kiadások gyorsabban fognak növekedni, mint a bevételek. Továbbra is alapvető fontosságú a reformok végrehajtásának folytatása az egészségügyi és szociális szolgáltatások jobb integrálása, a megelőzés előtérbe helyezése és a fenntartható finanszírozás biztosítása, a munkaerőhiány kezelése, valamint a hozzáférés és a megfizethetőség terén fennálló egyenlőtlenségek csökkentése érdekében.
- (34) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik keretében – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2026. évi ajánlás végrehajtása érdekében. Észtország esetében az 1. ajánlás hozzájárul az euroövezetre vonatkozó első, második és harmadik ajánlás végrehajtásához, a 2. ajánlás az euroövezetre vonatkozó negyedik ajánlás végrehajtásához, a 3. és a 4. ajánlás az euroövezetre vonatkozó hetedik ajánlás végrehajtásához, az 5. ajánlás pedig az euroövezetre vonatkozó ötödik ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Észtország 2026-ban és 2027-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Továbbra is igazodjon a Tanács által a nettó kiadásokra vonatkozóan 2025. január 21-én ajánlott maximális növekedési rátákhoz, ugyanakkor használja ki a Tanács által aktivált nemzeti mentesítési rendelkezés által nyújtott rugalmasságot. Erősítse meg a védelmi készséget, ugyanakkor biztosítsa az államadósság fenntarthatóságát és a kiadások hatékonyságát, valamint fokozatosan igazítsa ki a költségvetést a strukturálisan magasabb védelmi kiadások fenntartása érdekében. Biztosítsa, hogy az energiaár-emelkedés hatásának enyhítése érdekében hozott intézkedések ideiglenesek legyenek, a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások védelmére vagy az energiaigényes vállalkozások szükségleteinek kezelésére irányuljanak, és megőrizték az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket, továbbá az intézkedések költségvetési terhei összeegyeztethetők legyenek az uniós költségvetési keretrendszer szerinti kötelezettségvállalásokkal. Biztosítsa a kiadási szükségletek – többek között a védelmi kiadási szükségletek – fenntartható finanszírozását azzal, hogy szélesíti az adóalapot, kihasználja a növekedésre kevésbé káros hatású adók – többek között az ingatlanadó – nyújtotta lehetőségeket, valamint a kiadásokat a kiadási felülvizsgálatok alapján meghatározott kiemelt területekre irányítja.
2. Biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében megvalósuló reformok és beruházások folytonosságát. Tartsa fenn a kohéziós politikai programok végrehajtásának lendületét, adott esetben a stratégiai prioritásokhoz történő forrásátcsoportosításokra és a kohéziós politikai keret féléves felülvizsgálata keretében elfogadott rugalmassági mechanizmusokra építve. Kezelje az EU keleti külső határán fekvő régiókat érintő egyedi társadalmi-gazdasági, biztonsági és polgári felkészültségi kihívásokat, beleértve a kettős felhasználású infrastruktúrába való beruházás szükségességét is.
3. Jobban aknázza ki a K+I-be történő közberuházásokat, és kezelje a K+I kereskedelmi hasznosítása előtt álló akadályokat. Többek között az integráltabb innovációs és vállalkozástámogatási keretek felé való elmozdulással javítsa a finanszírozáshoz való hozzáférést, többek között a léptékváltás érdekében, különösen a kis- és középvállalkozások és a főbb városi területeken kívüli vállalkozások számára.

4. Eszközöljön további beruházásokat az energiahatékonysági felújításokba (többek között pénzügyi eszközökkel) az energiakereslet csökkentése és a lakhatás megfizethetőségének növeléséhez való hozzájárulás érdekében. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való általános függőséget és az olajpala energiaszerkezeten belüli részarányát a megújuló energiába történő beruházással és az energiatárolás előtérbe helyezésével. Növelje az energiabiztonságot és a hibrid fenyegetésekkel szembeni rezilienciát, például a villamosenergia-összeköttetések elegendő kapacitásának biztosításával és a hálózati infrastruktúra rezilienciájának megerősítésével. Növelje a fenntartható és kevésbé szennyező közlekedés kihasználtságát a Rail Baltica befejezésének felgyorsításával és tömegközlekedési rendszerek integrációjával. Fokozza az erőforrás-termelékenységet az erőforrás-hatékony technológiák elterjedésének támogatásával.
5. Javítsa a készségeket azáltal, hogy bővíti az alacsony képzettségű és idősebb felnőttek számára rendelkezésre álló lehetőségeket, és minden szinten megerősíti a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika oktatását. Csökkentse a korai iskolaelhagyást azzal, hogy kezeli a tanárhiányt és támogatja a sajátos nevelési igényű tanulókat. Eredményesebb aktív munkaerőpiaci intézkedésekkel javítsa a fiatalok foglalkoztatását, különös figyelmet fordítva a regionális különbségekre. Az ellátási rendszer megfelelőségének és hatékonyságának növelésével erősítse meg a szociális védelmet a veszélyeztetett csoportokat érintő szegénység kockázatának csökkentése érdekében. Finanszírozás biztosításával javítsa az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás hozzáférhetőségét és megfizethetőségét, többek között a regionális egyenlőtlenségek kezelése érdekében.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről

az elnök